

**Historische Kommission
für den Kreis Neustadt/OS e.V.**
Komisja Historyczna powiatu prudnickiego

Historischer Rundbrief Historyczny Okólnik

Ausgabe / Edycja 2015/1

30 Jahre / lat

**Historische Kommission
für den Kreis Neustadt/OS**

Komisji Historycznej powiatu prudnickiego

1985 - 2015

Liebe Mitglieder und Freunde der Historischen Kommission,

nachdem wir mit 2014 ein erfolgreiches und zukunftsweisendes Jahr hinter uns bringen konnten, ist es jetzt Zeit zu feiern! Die Historische Kommission wird nämlich 30 Jahre alt. Deshalb lade ich Sie alle ganz herzlich zu unserer festlichen Jahreshauptversammlung am 7. und 8. März 2015 nach Northeim ein. Dort erwartet Sie ein interessantes Programm. Ebenso würden wir uns sehr freuen, Sie wieder auf unserer Studienfahrt begrüßen zu dürfen, die uns in diesem Jahr nach Kleinpolen und Oberschlesien führt. In dieser Ausgabe daher zwei Einladungen und mehrere Berichte.

Ralph Wrobel

Szanowni członkowie i przyjaciele Komisji Historycznej!

Rok 2014 był rokiem pełnym sukcesów, pozwalającym na pozytywne spoglądanie w przyszłość. Teraz czas to uczcić! Komisja Historyczna obchodzi jubileusz 30-lecia. W związku z tym zapraszam wszystkich na nasze Walne Zgromadzenie, które odbędzie się w dniach 7 i 8 marca 2015 r. w Northeim. Czekam na Państwa interesujący program. Cieszyłobyśmy się również móc Państwa powitać na naszej podróży studyjnej, która tym razem będzie wiodła z Małopolski na Górny Śląsk. W tym wydaniu czekają na Państwa dwa zaproszenia oraz kilka sprawozdań.

Ralph Wrobel

Einladung zur Jahreshauptversammlung 2015

Zeit: 7. / 8. März 2015
Ort: Bürgersaal der Stadt Northeim, St. Blasien-Komplex und
Großer Tagungsraum im Restaurant "Goldener Löwe",
Breite Straße 38, 37154 Northeim

Zaproszenie na Walne Zgromadzenie 2015

Czas: 7 - 8 marca 2015 r.
Miejsce: Sala Rajców w Northeim kompleks St. Blasien
Am Münster 30, 37154 Northeim
oraz duża sala konferencyjna w restauracji "Goldener Löwe",
Breite Straße 38, 37154 Northeim

Programm

Sonnabend, 7. März 2015

- 11:00 – 13:30 Uhr** Festliche Stunde im Bürgersaal, St. Blasien-Komplex
Begrüßung und Grußworte
EINFÜHRUNG: „30 Jahre Historische Kommission für den Kreis Neustadt/OS: aktuelle Perspektiven“ (Prof. Dr. Ralph Wrobel)
FESTVORTRAG „Der schlesische Adel und die Gegenreformation am Beispiel der Schaffgotsch und der Oppersdorff“ (Dr. Ulrich Schmilewski, Stiftung Kulturwerk Schlesien, Verein für Geschichte Schlesiens)
- 13:30 – 15:00 Uhr** Gemeinsames Mittagessen im Restaurant „Goldener Löwe“

15:00 – 17:30 Uhr **Fachvorträge im Restaurant „Goldener Löwe“**
„Die Historische Gesellschaft des Neustädter Landes: Ziele und Perspektiven“, (N. N., Neustadt)
„Die Paulinermönche im Kloster Wiese – Eine ‚Vitae Fratrum‘ des 18. Jahrhunderts“ (Ralph Wrobel)

Anschl. **Gemeinsames Abendessen und gemütliches Beisammensein**

Sonntag, 8. März 2013

10:00 – 12:30 Uhr **Jahreshauptversammlung im Restaurant „Goldener Löwe“**
TOP 1: Begrüßung durch den 1. Vorsitzenden, Beschlussfähigkeit
TOP 2: Berichte

- Bericht des 1. Vorsitzenden (Ralph Wrobel)
- Bericht des 2. Vorsitzenden (Andreas Smarzly)
- Kassenbericht der Schatzmeisterin (Rosemarie Matulla)
- Bericht des Sprechers der Oberglogauer (Günter Hauptstock)
- Bericht des Webmasters (Christian Sarnes)
- Digitalisierung des Neustädter Heimatbriefes (Sebastian König)

TOP 3: Forschungs- und Publikationsprojekte

- Neuerscheinungen (Blaschewitz und Deutsch Müllmen)
- Das Karolinische Steuerkataster – Stand der Arbeit
- Geschichte des Klosters Wiese-Pauliner – Stand der Arbeit

TOP 4: Studienfahrt 2015
TOP 5: Sonstiges

12:30 – 14:00 Uhr **gemeinsames Mittagessen**

Anschl. **Möglichkeit zum Besuch der Heimatstube, Abreise**

Anfahrt nach Northeim

Hinweise zur Anfahrt: Northeim (Han.) wird ideal über die A7 per Auto oder die Bahnlinie Hannover-Göttingen erreicht. Der St.-Blasien-Komplex mit der Heimatstube und das Restaurant „Zum Goldenen Löwen“ liegen nur wenige hundert Meter voneinander entfernt mitten im Zentrum an der Fußgängerzone (Breite Straße). Kostenlose Parkplätze direkt am St.-Blasien-Komplex werden über die Fußgängerzone erreicht. Ebenso ist das kostenfreie Parken im Bereich des Jugendgästehauses möglich. Zugfahrer sollten vom Bahnhof ein Taxi nehmen (ca. 5 min Anfahrt!)

Übernachtung in Northeim

Wir haben wieder ausreichend Plätze im Northeimer Jugendgästehaus reserviert. Wer dieses Angebot nutzen möchte, wende sich bitte **bis 15.2.2015** an den stellvertretenden Vorsitzenden, Andreas Smarzly (andreas.smarzly@hkknos.de). **Für Mitglieder der HKKNOS mit Wohnsitz in Polen übernimmt die HKKNOS die Übernachtungskosten, ebenso kann ein Zuschuss zu den Reisekosten gewährt werden.**

Program:

Sobota, 7 marca 2015 r.

godz. 11:00-13:30 Spotkanie w Sali Rajców/ kompleks St. Blasien
Powitanie
WPROWADZENIE: „30 lat Komisji Historycznej powiatu prudnickiego: perspektywy“ (prof. dr Ralph Wrobel)
WYKŁAD „Śląska arystokracja oraz kontrreformacja na przykładzie rodów von Schaffgotsch i Oppersdorff“ (dr Ulrich Schmilewski, Fundacja dla Kultury Śląska, Stowarzyszenie Historii Śląska)

godz. 13:30-15:00 Wspólny obiad w restauracji „Goldener Löwe“

godz. 15:00-17:30 Wykłady w restauracji „Goldener Löwe“
„Towarzystwo Historyczne Ziemi Prudnickiej; cele i perspektywy“
(N. N., Prudnik)
„Paulini w klasztorze Mochów-Pauliny - ‚Vitae Fratrum‘ XVIII w.“
(Ralph Wrobel)

Następnie wspólna kolacja i biesiadowanie

Niedziela, 8 marca 2015 r.

godz. 10:00-12:30 Walne Zgromadzenie w restauracji „Goldener Löwe“
TEMAT 1: Przywitanie przez pierwszego przewodniczącego, kworum
TEMAT 2: **Sprawozdania**

- Sprawozdanie pierwszego przewodniczącego (Ralph Wrobel)
- Sprawozdanie drugiego przewodniczącego (Andreas Smarzly)
- Sprawozdanie finansowe skarbnika (Rosemarie Matulla)
- Sprawozdanie rzecznika Głogówczan (Günter Hauptstock)
- Sprawozdanie administratora sieci (Christian Sarnes)
- Sprawozdanie z projektu „Digitalizacja miesięcznika Neustädter Heimatbrief“ (Sebastian König)

TEMAT 3: Publikacje i wydania naukowe

- Nowe pozycje (Blażejowice oraz Wierzch)
- Karoliński kataster podatkowy - stan prac
- Historia klasztoru Mochów-Pauliny - stan prac

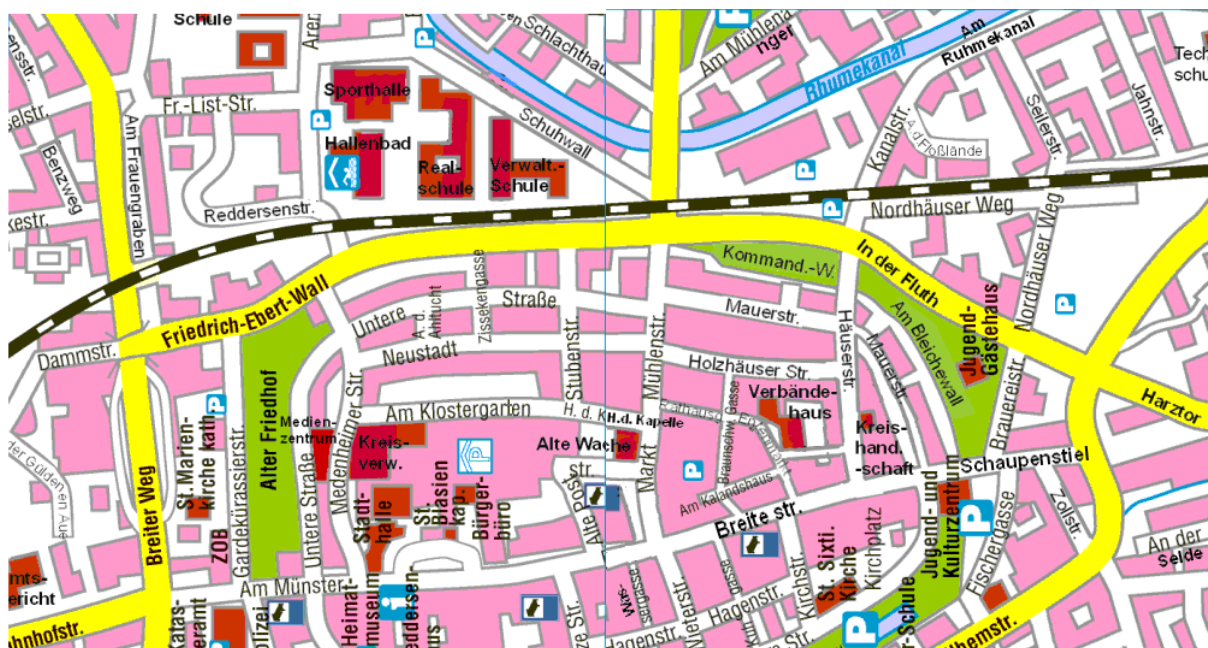
TEMAT 4: Podróż studyjna/wycieczka objazdowa 2015

TEMAT 5: Pozostałe informacje

godz. 12:30-14:00 Wspólny obiad

Następnie możliwość zwiedzania Izby Tradycji, wyjazd

Dojazd do Northeim

Wskazówki dotyczące dojazdu: Northeim k./Hanoweru posiada doskonałe połączenie z autostradą A7 oraz linią kolejową Hannover-Göttingen. Kompleks St. Blasien z Izbą Tradycji oraz restauracja „Zum Goldenen Löwen“ są oddalone od siebie zaledwie kilkaset metrów i znajdują się w centrum miejscowości przy deptaku (Breite Straße). Bezpłatne miejsca parkingowe znajdują się bezpośrednio przy kompleksie St. Blasien przy deptaku. Dodatkowe bezpłatne miejsca parkingowe znajdują się w obrębie hostelu. Osoby przyjeżdżające pociągiem proszone są o dojazd taksówką (ok. 5 minut jazdy!).

Nocleg w Northeim

Zarezerwowaliśmy wystarczającą ilość miejsc w hostelu w Northeim. Osoby pragnące skorzystać z noclegu proszone są o kontakt do **15.2.2015 r.** z zastępcą przewodniczącego, panem Andreasem Smarzly (andreas.smarzly@hkknos.de). **Członkowie HKKNOS mieszkający w Polsce otrzymają refundację kosztów noclegu, istnieje również możliwość uzyskania częściowej refundacji kosztów podróży.**

Einladung zur Jubiläumsfahrt 30 Jahre Historische Kommission:

Von Krakau nach Neustadt/OS: Studienfahrt durch Kleinpolen und Oberschlesien

Aufgrund ihres dreißigjährigen Bestehens lädt die Historische Kommission für den Kreis Neustadt/OS e.V. für 2015 zu einer besonderen Studienfahrt ein. Von Krakau aus werden wir Kleinpolen und von Neustadt/OS aus Oberschlesien erkunden. Folgendes Programm ist geplant:

Programm: (Änderungen vorbehalten)

30.08 So – Anreise

Anreise mit dem Bus der Fa. Osburg aus Wadersloh (06:00) über Erfurt (09:30) und Dresden (13:00) nach Krakau, Bezug der Zimmer im Hotel Royal, gem. Abendessen im Hotel

31.08 Mo – Krakau: Stadt, Weichsel und Kloster Tyniec

Stadtführung und Wawel-Besichtigung (Privatapartments des Königs), Mittagspause, Ausflug mit dem Boot zum Kloster Tyniec, gem. Abendessen im Hotel

01.09 Di – Kleinpolen: Tarnów und Barockschloss Nowy Wiśnicz

Ausflug in die kleinpolnische Metropole Tarnów (Stadtbefichtigung inkl. Ethnographisches Museum mit Ausstellung zur Kultur der Zigeuner), anschl. Mittagspause und Weiterfahrt über die Holzkirche in Lipnica Murowana zum Barockschloss in Nowy Wiśnicz (Besichtigung), Rückfahrt nach Krakau, Abendessen im Hotel

02.09 Mi – Kleinpolnische Beskiden: die Niedzica-Burg, Czorsztyn-Stausee und Wieliczka

Ausflug zur Niedzica-Burg am Czorsztyn-Stausee in den Beskiden, Blick auf die Burg von Czorsztyn, Spaziergang am Stausee, Besichtigung der Burg Niedzica, Rückfahrt über Wieliczka, Besuch des Salzbergwerks, nach Krakau, Abendessen im Hotel

03.09 Do – Durch Kleinpolen nach Oberschlesien: Bielitz-Biala und Tichau

Hotelwechsel, Fahrt über die Kalwaria Zebrzydowska und Wadowice (Geburtsort von Papst Johannes Paul II.) nach Bielitz-Biala (Stadt- und Schlossbesichtigung), kurze Mittagspause, Weiterfahrt nach Tichau, Besichtigung der Stadt und der historischen Brauerei, weiter nach Neustadt/OS, Abendessen im Hotel Oaza

04.09 Fr – Geschichte und Gegenwart Oberschlesiens

Besuch des Museums und der Gedenkstätte in Lamsdorf, anschl. Besuch der Fränkel-Villa (Führung) in Neustadt/OS, Freizeit, abends Wiedersehensfeier im Hotel Oaza

05.09 Sa – Oberschlesien zwischen Cosel und Plawniowitz

Ausflug zum Wallfahrtsort St. Brixen (Besichtigung der Holzkirche), Weiterfahrt zum Oderhafen in Klodnitz, Schifffahrt auf dem Gleiwitz-Kanal / Weiterfahrt bis nach Plawniowitz, Besichtigung der Residenz der Familie Ballestrem, Rückfahrt mit dem Bus nach Wiegenschütz, Abendessen im Palast Wiegenschütz, anschl. Rückfahrt nach Neustadt/OS

06.09 So - Rückreise

Rückreise über Dresden und Erfurt nach Wadersloh

Sie erhalten von uns den Bustransfer von Wadersloh über Erfurt und Dresden nach Krakau und Neustadt/OS, alle Ausflüge inkl. Eintritte und Führungen, deutschsprachige Reiseleitung, 4x Übernachtung im **Hotel Royal in Krakau-Zentrum** sowie 3x Übernachtung im **Hotel Oaza in Neustadt/OS** mit **Halbpension**, Teilnahme an der Wiedersehensfeier mit den Freunden vom DFK sowie Politikern aus dem Kreis Neustadt/OS sowie eine Reisekostenrücktritts- und Reisekrankenversicherung.

Reisepreis: 799,00 Euro p.P. im Doppelzimmer (EZZ: 120,00 Euro)

Bitte melden Sie sich **bis spätestens 30. April 2015** an bei:

Historische Kommission für den Kreis Neustadt/OS e.V.

c/o Prof. Dr. Ralph Wrobel

Martinskloster 13, 99084 Erfurt

Tel.: 0361/6535149

E-Mail: ralph.wrobel@fh-zwickau.de

Zaproszenie na jubileuszową wizytę studyjną z okazji 30-lecia Komisji Historycznej:

Z Krakowa do Prudnika: Wizyta studyjna z Małopolski na Górny Śląsk

Z okazji świętowania jubileuszu 30-lecia istnienia Komisji Historycznej Powiatu Prudnickiego, mamy zaszczyt zaprosić Państwa na szczególną wycieczkę. Z Krakowa będziemy zwiedzać Małopolskę, a z Prudnika Górny Śląsk. Program wycieczki przedstawia się następująco:

Program (zastrzega się prawo zmian w programie):

30.08 Niedziela - Przyjazd

Przyjazd autokarem firmy Osburg z Wadersloh (06:00), podróż przez Erfurt (09:30) i Drezno (13:00) do Krakowa, zakwaterowanie w hotelu Royal, wspólna kolacja w hotelu

31.08 Poniedziałek - Kraków: Miasto, Wisła i klasztor w Tyńcu

Zwiedzanie miasta i zamku na Wawelu (prywatne apartamenty króla), przerwa obiadowa, rejs statkiem do klasztoru w Tyńcu, wspólna kolacja w hotelu

01.09 Wtorek - Małopolska: Tarnów i rezydencja barokowa w Nowym Wiśniczu

Wyjazd do małopolskiego Tarnowa (zwiedzanie miasta wraz z Muzeum Etnograficznym i wystawą poświęconą kulturze Romów), następnie przerwa obiadowa i przejazd do kościółka drewnianego w Lipnicy Murowanej oraz rezydencji barokowej w Nowym Wiśniczu (zwiedzanie), powrót do Krakowa, kolacja w hotelu

02.09 Środa - Małopolskie Beskidy: zamek w Niedzicy, Zbiornik Czorsztyński i Wieliczka

Wyjazd do Niedzicy malowniczo położonej nad Zbiornikiem Czorsztyńskim, widok na zamek w Czorszynie, spacer wokół zbiornika, zwiedzanie zamku w Niedzicy, powrót przez Wieliczkę, zwiedzanie kopalni soli, następnie przejazd do Krakowa, kolacja w hotelu

03.09 Czwartek - Przez Małopolskę na Górny Śląsk: Bielsko-Biala i Tychy

Zmiana hotelu, przejazd przez Kalwarię Zebrzydowską i Wadowice (miejsce urodzin papierza Jana Pawła II) do Bielsko-Białej (zwiedzanie miasta i zamku), krótka przerwa obiadowa, przejazd do Tych, zwiedzanie miasta i historycznego browaru, przejazd do Prudnika, kolacja w hotelu Oaza

04.09 Piątek - Historia i współczesność Górnego Śląska

Wizyta w Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach, następnie zwiedzanie willi rodziny Fränkel w Prudniku, czas wolny, następnie uroczyste biesiadowanie w hotelu Oaza

05.09 Sobota - Górny Śląsk między Koźlem i Pławniowicami

Wyjazd do kościoła św. Brykcjusza w Gościęcinie (zwiedzanie drewnianego kościółka), przejazd statkiem po Kanale Gliwickim z portu w Kłodnicy do Pławniowic, zwiedzanie rezydencji rodziny Bellestremów, powrót autokarem do Więszyc, kolacja w pałacu w Więszycach, następnie powrót do Prudnika

06.09 Niedziela - Powrót

Powrót przez Drezno i Erfurt do Wadersloh

W cenie transfer autokarem z Wadersloh przez Erfurt i Drezno do Krakowa, a następnie do Prudnika, wszystkie wycieczki wraz z wstęпами i opłatami przewodnickimi, opiekę niemieckojęzycznego pilota, 4x nocleg w **hotelu Royal w Krakowie** oraz 3x nocleg w **hotelu Oaza w Prudniku** ze **śniadaniami i obiadowymi kolacjami**, udział w uroczystym spotkaniu z przyjaciółmi z DFK oraz politykami z powiatu prudnickiego, a także ubezpieczenie kosztów rezygnacji z podróży i ubezpieczenie zdrowotne.

Cena wycieczki: 799,00 euro za osobę w pokoju dwuosobowym (dopłata do pokoju jednoosobowego: 120,00 euro)

Prosimy o zgłaszanie się **najpóźniej do 30 kwietnia 2015 r.:**

Historische Kommission für den Kreis Neustadt/OS e.V./ Komisja Historyczna Powiatu Prudnickiego

c/o Prof. Dr. Ralph Wrobel, Martinskloster 13, 99084 Erfurt

tel.: 0361/6535149, e-mail: ralph.wrobel@fh-zwickau.de

Bericht zur Vortragsreihe in Oberschlesien 15.06.-19.06.2014

Im März 2014 hat die HKKNOS die neue „Go East“-Strategie beschlossen, die einen noch intensiveren Ausbau der Zusammenarbeit mit den in Schlesien sich entwickelnden Initiativen zur Erforschung der Lokal- und Regionalgeschichte des Kreises Neustadt vorsieht. Im Rahmen dieser Strategie wurde vom 15. bis 19. Juni 2014 in unserem Heimatkreis eine Reihe von Veranstal-

tungen, Vorträgen und Buchpräsentationen durchgeführt. Dafür reisten der gesamte Vorstand und mehrere Mitglieder der HKKNOS (Prof. Dr. Ralph Wrobel, Andreas Smarzly, Rosemarie und Werner Matulla, Dr. Joachim Himanek, Renate und Herbert Schindler und Sebastian König mit Familie) aus Deutschland nach Schlesien.

Bereits am Sonntag, 15.06.2014 führte Dr. Joachim Himanek vor ca. 70 Teilnehmern in Pogosch einen Vortrag zum Thema „Von der Ahnentafel zur Ortsgeschichtsforschung“. Dieser Vortrag reihte sich in eine Vortragsserie, die Dr. Himanek in den vergangenen Jahren, stets unter Beteiligung einer großen Zahl Interessierter sowie lokaler und überregionaler Prominenz, in den Dörfern des nördlichen Teils des Kreises durchgeführt hat.

Einen Tag später wurde am malerischen Teich bei Otto Patrzek in Pogosch ein Grillabend organisiert, an dem u.a. die Ortsvorsteherin von Pogosch Gabrielle Neugebauer, die Vorsitzende des DFK Pogosch Monika Hellfeier, Pfarrer Manfred Slabon aus Lonschnik, der Vorsitzende des Dorferneuerungsvereins in Pogosch Marek Kasicz, die Ortsvorsteherin aus Radstein Lidia Cziomer, der Vorsitzende des Dorferneuerungsvereins in Ellguth Krzysztof Maćków und zahlreiche weitere Gäste, die angereisten Herren Wrobel, Smarzly und Himanek begrüßten. Bei schönstem Wetter, mit leckeren Steaks und in einer gemütlichen Atmosphäre wurden viele interessante Gespräche bis in die späte Nacht hinein geführt.

Ein anderer Teil der aus Deutschland angereisten Mitglieder der HKKNOS (Familien Matulla und Schindler) mit der Schatzmeisterin Rosemarie Matulla an der Spitze war währenddessen in Neustadt aktiv. In einer Besprechung mit dem Bürgermeister von Neustadt Franciszek Fejdych, dem Pfarrer der St. Michael-Kirche Stanislaw Bogaczewicz und Vertretern des Neustädter Museums und der Deutschen Minderheit aus Neustadt, wurde über die Neukonzipierung der bisherigen Heimatstube in Norheim gesprochen. Dabei wurde auch die Überführung von bestimmten Objekten (z.B. Grabstein des Pfarrers Hübner), Ausstellungsstücken und vorher digitalisierten Schriftstücken aus Norheim nach Neustadt erörtert. Sebastian König, der mit seiner Familie in gleicher Zeit in Oberglogau weilte, nutzte die Zeit, um sich über den aktuellen Stand bezüglich der geplanten, jedoch bisher nicht durchgeführten Renovierung und Wiederaufstellung des Denkmals der Gefallen des Ersten Weltkrieges in Deutsch Rasselwitz zu

erkundigen. Die in diesem Zusammenhang geführten Gespräche mit den Verantwortlichen vor Ort verliefen äußerst positiv. Man einigte sich darauf, den Plan zur Instandsetzung des Denkmals wieder aufzunehmen und gemeinsam umzusetzen. Möglich wurde die schnelle Entscheidung, da sich die Nachkommen der Familie Fuchs und Bäcker aus Dt. Rasselwitz, zu denen auch Sebastian König zählt, bereit erklärt hatten, die Kosten für die Renovierung des Denkmals zu übernehmen. Es wurde zwischen der Ortsgemeinde und Herrn König ein Vertrag abgeschlossen, wonach das Denkmal jetzt durch den Steinmetz Barton in Oberglogau restauriert werden soll. Wenn die Arbeiten wie geplant ablaufen, kann das Denkmal noch 2014, also im Gedenkjahr zum Beginn des Ersten Weltkrieges vor 100 Jahren, wieder in Deutsch Rasselwitz aufgestellt werden.

Am Dienstag, 17. Juni fand in Oberglogau, im Restaurant „Oberża“ (ehemals „Falle“) ein Treffen der aus Deutschland angereisten Mitglieder mit den Mitgliedern der HKKNOS aus Polen statt. In einer lockeren Atmosphäre wurden zahlreiche Gespräche zwischen den aus Deutschland Angereisten und den anwesenden Mitgliedern aus Polen (u.a. der ehemalige Bürgermeister von Walzen Mitschka oder der Direktor des Oberglogauer Museums Devosges-Cuber) geführt. Es war ein Abend, der die Zusammengehörigkeit der Mitglieder der HKKNOS beiderseits der Grenzen betonte. Tags darauf, am Mittwoch, den 18. Juni fand in Blaschewitz bei Oberglogau die Präsentation des 8. Bandes der Landeskundlichen Schriftenreihe der HKKNOS mit dem Titel „Blaschewitz - Geschichte eine oberschlesischen Dorfes“ von Andreas Smarzly statt. Die von der HKKNOS gemeinsam mit der Sozial-Kulturellen Gesellschaft der Deutschen (SKGD) im Oppelner Schlesien organisierte Veranstaltung fand im Kulturraum der ehemaligen Schule von Blaschewitz statt. Unter den rund neunzig Teilnehmern der Veranstaltung befanden sich u.a. der Landrat des Kreises Neustadt Radoslaw Roszkowski, der Vizelandrat Josef Skiba, der Bürgermeister von Oberglogau Andrzej Kalamarz, mehrere Ratsmitglieder des oberglogauer Stadt-und Gemeinderates, die Stadträtin,

Informationen zur Geschichte des Dorfes fand er auf Speichern und verschiedenen Lagerräumen in Pechhütte, deren Erforschung die Bewohner ihm gestatteten. So enthält das Buch auch eine bemerkenswert große Zahl von alten Fotos, Ansichtskarten oder Kopien von Dokumenten, die bisher vergessen auf Dachböden und Scheunen ihrer Wiederentdeckung harrten. Den letzten Programmpunkt dieses Tages bildete der Vortrag von Dr. Joachim Himanek „Von der Ahnentafel zur Ortsgeschichtsforschung“, den er hier ebenfalls zweisprachig hielt. Am Beispiel der Erforschung seiner aus Ellgut-Zülz stammenden Vorfahren, skizzierte Dr. Himanek den Übergang von der reinen Familienforschung zur Erforschung der Geschichte der von den Vorfahren bewohnten Orte. Er stellte dabei zahlreiche Möglichkeiten zur Ahnen- und Familienforschung und Ortsgeschichtsforschung für Anfänger und Fortgeschrittene vor und betonte die Hilfe, Möglichkeiten und Vorteile, die eine Zusammenarbeit der einzelnen Forscher mit der HKKNOS, beiden Seiten bringen können.

Beide Buchpräsentationen wurden von lokalen aber auch überregionalen Pressevertretern (Nowa Trybuna Opolska, Tygod-

nik Prudnicki, Życie Głogówka, Tygodnik Krapkowicki, Nowiny Krapkowickie) verfolgt, die im Nachgang zu den Veranstaltungen sehr positive Artikel über die Bücher und die Arbeit der HKKNOS in ihren Zeitschriften publizierten.

Zusammenfassend kann man von einer absolut gelungenen Woche sprechen, in der das Zusammengehörigkeitsgefühl mit den Mitgliedern der HKKNOS in Polen weiter gestärkt wurde. Bestehende Kontakte mit gleichgesinnten Vereinen, Institutionen, Organisationen und politisch- und kulturell Verantwortlichen wurden vertieft bzw. neu geknüpft und mittel- und langfristige Planungen von gemeinsamen Projekten lassen positive Perspektiven für die Zukunft erwarten. Dass noch während des Aufenthaltes des Vorstandes in Schlesien fünf neue, bereits sehr aktive Forscher aus Polen der HKKNOS beigetreten sind, betont abschließend den überragenden Erfolg dieser Reise. Beide, während der Präsentation vorgestellten Bücher, können über die HKKNOS (per E-Mail: Andreas.Smarzly@hkknos oder telefonisch: 02630/958432 oder 01522/8751003) bestellt werden.

Andreas Smarzly

Präsentation in Blaschewitz (Landrat Roszkowski, Wrobel, Zgorzelska, Smarzly, Vizelandrat Skiba)

Seria wykładów wygłoszonych na Górnym Śląsku w dniach 15.06-19.06.2014 r.

W marcu 2014 r. HKKNOS ustaliła nową strategię pod roboczym tytułem „Go East” przewidującą rozwój współpracy w ramach podejmowanych na Śląsku inicjatyw powiązanych z badaniem historii lokalnej i regionalnej powiatu prudnickiego. W ramach tej strategii w dniach 15 do 19 czerwca 2014 w powiecie prudnickim miały miejsce wydarzenia, wykłady i prezentacje książek. W tym celu kompletny zarząd, a także liczni członkowie HKKNOS (prof. dr Ralph Wrobel, Andreas Smarzly, Rosemarie i Werner Matulla, dr Joachim Himanek, Renate i Herbert Schindler oraz Sebastian König z rodziną) udali się z Niemiec na Śląsk.

Już w niedzielę, 15.06.2014 r., dr Joachim Himanek wygłosił przed ok. 70. Uczestnikami spotkania w Pogórze wykład pod tytułem „Od tablicy genealogicznej do badań nad historią miejscowości” („Von der Ahnentafel zur Ortsgeschichtsforschung”). Wykład ten był jednym z serii wykładów, które dr Himanek wygłaszał w ubiegłych latach przed zgromadzonymi słuchaczami, a także lokalnymi i regionalnymi osobistościami na wsiach w północnej części powiatu.

Dzień później nad malowniczym stawem w gospodarstwie agroturystycznym Otto Patrzek w Pogórze odbył się grill, w którym uczestniczyli członkowie Komisji Historycznej (prof. Wrobel, pan Smarzly, dr Himanek, pan Hellfeier, pani Pollak, itd.), sołtys Pogorza Gabriela Neugebauer, przewodnicząca DFK w Pogórze pani Monika Hellfeier, ksiądz Manfred Slabon z Łącznika, przewodniczący Stowarzyszenia Odnowy Wsi Pogórze pan Marek Kasicz, sołtys Radostyni pani Lidia Cziomer, przewodniczący Stowarzyszenia Odnowy Wsi Ligota Bialska pan Krzysztof Maćków i inni licznie przybyli goście. Przy pięknej pogodzie, smacznych stekach i w miłej atmosferze do późnych godzin nocnych prowadzono interesujące rozmowy.

Pozostała część członków HKKNOS przybyłych z Niemiec (rodziny Matulla i Schindler) wraz ze skarbnikiem, panią

Rosemarie Matulla na czele, była w tym czasie aktywna w Prudniku. W trakcie konsultacji z burmistrzem Prudnika, panem Franciszkiem Fejdychem, księdzem z kościoła św. Michała Archanioła - Stanisławem Bogaczewiczem oraz przedstawicielami muzeum w Prudniku i członkami Mniejszości Niemieckiej z Prudnika, rozmawiano o nowej koncepcji dotychczasowej izby tradycji w Northeim. W trakcie tych rozmów wyrażono wolę przeniesienia niektórych obiektów (np. płyty nagrobnej księdza Hübnera), elementów wystawienniczych i wcześniej przegranych na nośniki cyfrowe pism z Northeim do Prudnika.

Sebastian König, przebywający w tym czasie wraz z rodziną w Głogówku, wykorzystał czas na zdobycie informacji dotyczących obecnego stanu planowanej, jednak dotychczas nieprzeprowadzonej renowacji i ponownego ustawienia pomnika ofiar I Wojny Światowej w Raclawicach Śląskich. Prowadzone w związku z tym rozmowy z przedstawicielami na miejscu wypadły bardzo pozytywnie. Ustalono ponowne podjęcie tematu pomnika i realizację kwestii jego ustawienia. Szybkie podjęcie decyzji możliwe było dlatego, że potomkowie rodzin Fuchs i Bäcker z Raclawic Śląskich, do których zalicza się także Sebastian König, zgłosili chęć przejęcia kosztów renowacji pomnika. Gmina i pan König zawarli umowę, w której ustalono, że pomnik zostanie odrestaurowany przez kamieniarza Bartona z Głogówka. Jeśli prace będą przebiegać zgodnie z planem, możliwe będzie ponowne ustawienie pomnika w Raclawicach Śląskich jeszcze w 2014 r., czyli w roku jubileuszowym 100. rocznicy rozpoczęcia I Wojny Światowej.

We wtorek, 17 czerwca, w Głogówku, w restauracji „Oberza“ (kiedyś „Falle“) miało miejsce spotkanie członków HKKNOS przybyłych z Niemiec z członkami HKKNOS z Polski. W luźnej atmosferze członkowie z Polski (min. były wójt gminy Walce pan Miczka lub też dyrektor muzeum w Głogówku pan Devosges-Cuber) i

Niemiec przeprowadzili liczne rozmowy. Wieczór ten potwierdził wspólną przynależność członków HKKNOS po obu stronach granicy.

Następnego dnia, w środę 18 czerwca, w Błażejowicach pod Głogówkiem, miała miejsce prezentacja 8. tomu serii pism krajoznawczych HKKNOS pod tytułem „Błażejowice Dolne - Historia wsi na Górnym Śląsku“ („Blaschewitz - Geschichte eine oberschlesischen Dorfes“) autorstwa Andreasa Smarzlego. Spotkanie organizowane wspólnie z Towarzystwem Społeczno-Kulturalnym Niemców na Śląsku Opolskim (TSKN) odbyło się w świetlicy byłej szkoły w Błażejowicach Dolnych. Wśród czterdziestu uczestników spotkania znalazły się takie osoby, jak starosta powiatu prudnickiego pan Radosław Roszkowski, wicestarosta pan Józef Skiba, burmistrz Głogówka Andrzej Kalamarz, liczni członkowie Rady Miejskiej w Głogówku, radna Rady Miejskiej i przewodnicząca mniejszości niemieckiej w Głogówku oraz członkini zarządu TSKN pani Róża Zgorzelska, były wójt gminy Walce pan Piotr Miczka, były ksiądz mniejszości oraz inicjator biblioteki Caritas w Opolu ksiądz Wolfgang Globisch, obecny proboszcz i przełożony klasztoru w Mochowie o. Józef Stępień, były (1965-1985) kierownik szkoły w Błażejowicach Dolnych pan Marian Pietrzak, a także sołtysi i przewodniczący miejscowych DFK oraz przewodniczący licznych stowarzyszeń i związków z sąsiednich miejscowości. Dwujęzycznie prowadzone spotkanie rozpoczęła radna Rady Miejskiej i była dyrektor muzeum pani Barbara Grzegorzczak, która przejęła prowadzenie i tłumaczenie spotkania. Po przywitaniu zarządu i członków HKKNOS, zaszczytnych gości i licznie przybyłych uczestników spotkania w Błażejowicach Dolnych przez sołtysa wioski, panią Weronikę Bernardt oraz przewodniczącą DFK w Błażejowicach Dolnych Mariolę Nossol, prowadząca przedstawiła autora książki i opisała w skrócie jej treść. Następnie miały miejsce krótkie przedstawienia przygotowane przez dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 1 w Głogówku pod kierownictwem nauczyciela, pana Stanisława

Młynarskiego. Dzieci przedstawiły krótkie wystąpienia teatralne, pieśni i wiersze w języku niemieckim, śląskim i polskim, które mocno ożywiły spotkanie. Po wystąpieniu dzieci miał miejsce wykład pierwszego przewodniczącego HKKNOS prof. dr. Ralpa Wrobla, który przedstawił uczestnikom spotkania prawie 30-letnią historię HKKNOS, jej kierownictwo, sukcesy, osiągnięcia oraz przede wszystkim cele i zamierzenia, a także zachęcił do współpracy z komisją. Wykład opierał się na bardzo interesującej prezentacji PowerPoint przetłumaczonej na język polski przez panią Grzegorzczak, wzbudzając tym samym bardzo duże zainteresowanie uczestników. Ostatnim punktem spotkania było przedstawienie przez autora książki, Andreasa Smarzlego, struktury książki, którą wydano w wersji dwujęzycznej w wydawnictwie Senfkornverlag w Zgorzelcu. Wykład ten, prowadzony zamiennie w języku polskim i niemieckim, zaprezentował historię powstania książki, wykaz źródeł oraz liczne nowe odkrycia dokonane w związku z prowadzonymi badaniami. Słowa podziękowania autor skierował do wszystkich, którzy bezpośrednio lub pośrednio przyczynili się do powstania książki. Pan Smarzly podziękował wszystkim, którzy pomogli w organizacji tego przemilego wieczoru w Błażejowicach Dolnych, w szczególności zaś zespołowi organizacyjnemu DFK w Błażejowicach Dolnych, wokół pań Agnieszki Jenek, Marioli Nossol i Weroniki Bernardt. Ostatniego dnia wizyty w Polsce, w czwartek 19 czerwca, prof. dr Ralph Wrobel przedstawił Komisję Historyczną 150-osobowemu gronu z okazji publikacji książki członka komisji, pana Roberta Hellfeier w Smolarni. Podobnie jak w Błażejowicach, również tutaj zainteresowanie pracami HKKNOS było bardzo duże, a przetłumaczony przez dr Himankę na język polski wykład był zrozumiały dla większej części obecnych również w języku niemieckim. W ramach wywiadów, które Daniel Podobiński, ze Stowarzyszenia Bory Niemodlińskie, przeprowadził z panem Robertem Hellfeier, autor zaprezentował wydaną w języku polskim książkę „300-lat Smolarni“. Jej publikacja była współfinansowana przez

gminę Strzeleczyki oraz fundusze UE. Pan Hellfeier podziękował w tym miejscu obecnemu wójtowi panu Bronisławowi Kurpieli. Wśród licznych pomocników, którzy wspierali autora przy powstawaniu książki, autor uwypuklił przede wszystkim pomoc komisji HKKNOS, reprezentowanej przez zarząd i licznych członków przybyłych z Niemiec i Polski, aby móc uczestniczyć w tym wydarzeniu. W kwestiach powstania książki autor podkreślił, że dużą wartość położył na informacje uzyskane podczas licznych wywiadów przeprowadzonych ze starszymi mieszkańcami Smolarni i okolic w ciągu ostatnich sześciu lat. Znaczną część informacji dotyczących historii wioski znalazł na różnego rodzaju nośnikach danych i w licznych magazynach w Smolarni, których zbadanie umożliwili mu mieszkańcy wioski. Książka zawiera tym samym dużą ilość starszych zdjęć, map oraz kopie dokumentów, które dotychczas w zapomnieniu składowane były na poddaszach i w szopach czekając na ponowne odkrycie. Ostatnim punktem programu w tym dniu był wykład dr Joachima Himnka „Od tablicy genealogicznej do badań nad historią miejscowości“, który również został wygłoszony dwujęzycznie. Na przykładzie badań przeprowadzonych nad historią przodków z Ligoty Bialskiej, dr Himanek nakreślił przebieg badań prowadzonych nad historią rodziny oraz badań nad historią miejscowości przodków. Przedstawił liczne możliwości dotyczące badań nad historią

przodków i miejscowości dla początkujących badaczy, a także dla ich zaawansowanych w tej kwestii kolegów oraz podkreślił pomoc, możliwości i zalety współpracy badaczy z HKKNOS.

Obie prezentacje książek śledziły lokalne i regionalne media (Nowa Trybuna Opolska, Tygodnik Prudnicki, Życie Głogówka, Tygodnik Krapkowicki, Nowiny Krapkowickie), które opublikowały bardzo pozytywne artykuły odnośnie książek i pracy komisji HKKNOS.

Reasumując można mówić o udanym tygodniu, który pozwolił na wzmocnienie poczucia więzi członków HKKNOS z Polski i Niemiec. Wizyta ta umożliwiła wzmocnienie dostępnych już kontaktów ze stowarzyszeniami, instytucjami, organizacjami oraz osobami odpowiedzialnymi za politykę i kulturę, a także pozwoliła na nawiązanie nowych kontaktów. Plany wspólnych projektów pozwalają na oczekiwanie pozytywnych perspektyw na przyszłość. Prawdziwy sukces wizyty zarządu na Śląsku potwierdza wstąpienie w struktury komisji HKKNOS pięciu nowych, dotychczas już bardzo aktywnych badaczy z Polski.

Obie książki zaprezentowane w Polsce, można zamówić u HKKNOS (e-mail: Andreas.Smarzly@hkknos lub telefonicznie: 0049 2630/958432 lub 0049 1522/8751003).

Andreas Smarzly

Neuerscheinungen / Nowe publikacje:

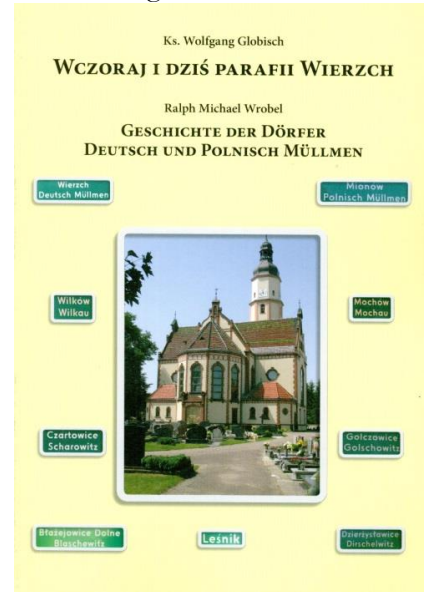
Wolfgang Globisch / Ralph Michael Wrobel

Wczoraj i Dziś Parafii Wierzch

Geschichte der Dörfer Deutsch und Polnisch Müllmen

Oppeln / Opole 2014

In Zusammenarbeit von Pfarrer Wolfgang Globisch (Oppeln) und Prof. Dr. Ralph M. Wrobel (Erfurt) ist die Chronik der Pfarrei Deutsch Müllmen, insbesondere der beiden Dörfer Deutsch und Polnisch Müllmen erschienen. Auf etwa 500 Seiten beschreibt Pfarrer Globisch die Geschichte der Pfarrei umfassend in polnischer Sprache. Diese Geschichte ergänzt er um zahlreiche weitere Kapitel, z.B. die Lebensläufe der Pfarrer und Kapläne, die Geschichte der Schule in Deutsch Müllmen, Sitten und Gebräuche in der Pfarrei, den deutsch-polnischen Gegensatz und die ehem. polnische sowie heutige deutsche Minderheit. Hinzu kommen historische Beschreibungen der Kirche, des Friedhofes, der Kapellen und Kreuze sowie Sagen und Märchen aus der Gemeinde. Auch gibt es extra Kapitel zur Geschichte der zur Gemeinde gehörigen Dörfer Polnisch Müllmen und Wilkau. In seinem nur etwa 100 Seiten umfassenden deutschsprachigen Teil fokussiert Prof. Wrobel auf die Geschichte der beiden historisch eng miteinander verbundenen Dörfer Deutsch und Polnisch Müllmen. So schildert er die gemeinsame Geschichte der beiden Dörfer vom Mittelalter bis in die Neuzeit. Dabei legt er besonderen Wert auf die Geschichte der herrschaftlichen Familie Strzela, welche beide Dörfer mehrere Jahrhunderte besaß und hier auch die Reformation einführte. Neben den bäuerlichen Verhältnissen kommen aber auch die Geschichte der Pfarrei und der Schulen, der Kulturkampf und die Abstimmungszeit nach dem ersten Weltkrieg sowie die heutigen Verhältnisse nicht zu kurz.

Dzięki współpracy ks. prałata Wolfganga Globischa (Opole) oraz prof. dr Ralpa M. Wrobel (Erfurt) powstała kronika parafii Wierzch, w szczególności wsi Mionów i Wierzch. Na około 500 stronach znajdziecie Państwo bogaty opis historii parafii w języku polskim sporządzony przez ks. prałata Wolfganga Globischa. Historię uzupełniają dodatkowe rozdziały, jak np. życiorysy proboszczów i kapłanów, historia szkoły w Wierzchu, tradycje i obrzędy parafii, polsko-niemieckie przeciwieństwa oraz rozdział dotyczący byłej mniejszości polskiej a obecnie mniejszości niemieckiej. Dodatkowo umieszczono w książce opisy kościoła, cmentarza, kaplic i krzyży oraz powieści i legendy z terenu gminy. Dostępny jest również dodatkowy rozdział dotyczący historii gminy z wyszczególnieniem miejscowości Mionów i Wilków. W swojej niemieckojęzycznej części, liczącej jedynie 100 stron, prof. Wrobel skoncentrował się na historii obu miejscowości - Wierzch i Mionów - ściśle ze sobą powiązanych w znaczeniu historycznym. Zobrazował on wspólną historię wsi począwszy od średniowiecza a skończywszy na czasach współczesnych. W szczególności położył nacisk na historię rodziny Strzela, będącej właścicielami obu wsi przez kilka stuleci, którzy to wprowadzili reformację. Oprócz stosunków chłopskich opisano również historię parafii i szkoły, czasy kulturkampfu i plebiscytu po I wojnie światowej, a także czasy współczesne.

Das Buch kann bei Prof. Dr. Ralph Wrobel, Martinskloster 13, 99084 Erfurt, für Euro 20,00 plus Porto bestellt werden. / Książka jest dostępna na zamówienie - prof. dr Ralph Wrobel, Martinkloster 13, 99084 Erfurt, cena książki to 20.00 euro plus koszty przesyłki.

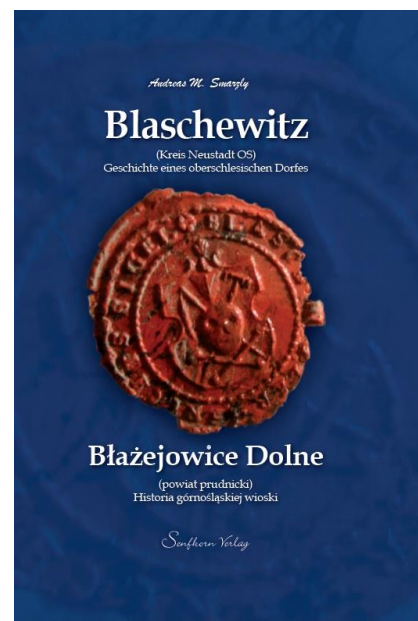
Landeskundliche Schriftenreihe, Band 8 / Seria Pism Krajoznawczych, tom 8

Andreas M. Smarzly

Blaschewitz (Kreis Neustadt OS) - Geschichte eines oberschlesischen Dorfes / Blazejowice Dolne (powiat prudnicki) - Historia górnośląskiej wioski

Dieses Buch enthält die aktuellen Ergebnisse zur Erforschung der Geschichte von Blaschewitz, sowie auch zahlreiche Informationen zur Lokalgeschichte und der Regionalgeschichte des links der Oder gelegenen Oberschlesiens. Anhand zahlreicher Quellen und aktueller wissenschaftlicher Erkenntnisse wird hier die spannende Vergangenheit dieses Ortes und der benachbarten Umgebung von deren Anfängen bis heute rekonstruiert. Die Geschichte dieses Dorfes kann dabei exemplarisch für zahlreiche oberschlesische Ortschaften stehen, die weder eine eigene Pfarrkirche besaßen, niemals einer geistlichen Herrschaft unterstanden, nicht über längere Zeit Sitz einer bedeutenderen Herrschaft waren und durch keine besonderen Handwerkskünste oder traditionsreiches ortsansässiges Gewerbe hervorgetreten sind. Zweifelsohne gehören Orte mit den o.g. Voraussetzungen zu denjenigen, bei denen die schriftliche Quellenlage äußerst dürftig erscheint. Folglich können die in diesem Buch verwendeten und teilweise in der Wissenschaft bisher kaum in Erscheinung getretenen Quellen und Informationen auch Hinweise zur Erforschung der Geschichte anderer Orte mit ähnlicher Entwicklung bieten.

Niniejsza książka zawiera aktualne wyniki badań historii Błażejowic oraz liczne informacje dotyczące dziejów regionu Górnego Śląska, położonego na południe od Odry. Na podstawie bogatych źródeł i współczesnych badań naukowych przedstawiono rekonstrukcję przeszłości Błażejowic i sąsiadujących miejscowości, od ich zarania do dnia dzisiejszego. Historia tej wioski jest przykładem jednej z licznych górnośląskich wsi, które nie posiadały swojego kościoła parafialnego, nigdy nie podlegały rządowi duchowieństwa, ani przez dłuższy czas nie były siedzibą żadnej znaczącej władzy. Nie wyróżniły się również jakimś szczególnym rodzajem rzemiosła czy tradycyjnym lokalnym handlem. Miejscowości o wyżej wspomnianych warunkach bez wątpienia należą do tych, których pisemne teksty źródłowe wydają się być bardzo skromne. Zatem wykorzystane w tej publikacji informacje i źródła, które do tej pory prawie nie występowały w pracach badawczych, mogą służyć jako pomoc w badaniu historii innych miejscowości o podobnym rozwoju.

Dieses Buch können Sie bestellen zum Preis von 10,00 EUR + Versandkosten bei: Andreas Smarzly, Tel. 02630/958432, Mail: Andreas.Smarzly@hkknos.de

Książkę w cenie 40,00 Zł. + koszty przesyłki, można zamówić: Andreas Smarzly, Tel. 00492630/958432, Mail: Andreas.Smarzly@hkknos.de

Historische Kommission für den Kreis Neustadt/Oberschlesien e.V.

Komisja Historyczna powiatu prudnickiego
p.Adr. Ralph Wrobel, Martinskloster 13, 99084 Erfurt
ralph.wrobel@hkknos.de – www.hkknos.de

Sparkasse Gütersloh Kto.-Nr. 8014467, BLZ 478 500 65

IBAN: DE70 4785 0065 0008 0144 67 SWIFT-BIC: WELADED1GTL